

Research Article

การสร้างแบบเรียนเมตาลี เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์
ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

THE MATALE, AN INSTRUMENT OF THE PWO KAREN IN
LAIVO SUB-DISTRICT, SANGKLABURI DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE

วิเชษฐ์ สูดไ^{1*} ภัชชา น้อยสอาด² วรภพ ประสานตรี³ ธรรมนุญ จิตตริบุตร⁴ รัศมี สุทธิโส⁵ และ สหชัย วิวัฒน์ปฐพี⁶
Wichet Suddai^{1*}, Patcha Noisa-ard², Woraphop Prasanthi³, Thammanoon Jittreebut⁴, Ratsamee Sutthaso⁵
and Sahachai Wiwatanapataphee⁶

สาขาคันตริตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*,2,3,4,45,6}
Western Music Program, Faculty of Humanities Social Science, Phranakorn Rajabhat University, Bangkok, Thailand^{1*,2,3,4,45,6}

chet_blacknote@hotmail.com^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยการสร้างแบบเรียนเมตาลี เครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี เป็นงานวิจัยตามหลักมานุษยวิทยา มุ่งวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบริบททางสังคมของชุมชนกะเหรี่ยงโปว์ 2) เพื่อสร้างแบบเรียนเมตาลีที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนในรูปแบบตำราเรียน วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต 3) เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเมตาลีในรูปแบบตำราเรียน วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต และ 4) เพื่อทดลองใช้ ประเมินผล พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพของแบบเรียนสำเร็จรูปสำหรับเมตาลี

ผลการวิจัยพบว่า 1) เมตาลีเป็นเครื่องดนตรีประเภทดีดของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไล่โว่ สันนิษฐานว่าน่าจะพัฒนามาจากแมนโดลิน แต่นักร้องนักเล่นนำมาเล่นในแบบฉบับของตนเองจนกลายเป็นเอกลักษณ์ และกลายเป็นเครื่องดนตรีสำคัญที่นิยมบรรเลงประกอบพิธีสำคัญต่าง ๆ ของกะเหรี่ยง แต่ปัจจุบันขาดการสืบทอดการเล่นเมตาลีให้แก่เยาวชนเนื่องจากปัญหาความยากในการฝึกฝนและความไม่สะดวกของครูเพลงซึ่งมีอาชีพทำไร่เป็นหลัก 2) การสร้างแบบเรียนเมตาลีใช้วิธีการระดมความคิดจากคณะวิจัย ร่วมกับครูเพลงเมตาลี ปราชญ์ชาวบ้าน และผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านดนตรีในแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการประพันธ์เพลงขึ้นมาใหม่ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เริ่มต้นฝึกหัด อีกทั้งยังมีเอกสารและการบันทึกคลิปภาพและเสียงเป็นสื่อประกอบแบบเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายขึ้น 3) ประสิทธิภาพของแบบเรียนเมตาลีในรูปแบบตำราเรียน วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต มีค่าเท่ากับ

81.50/92.50 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และ 4) การทดลองใช้แบบเรียนจากผู้เรียน 11 คน จากการสำรวจความคิดเห็นพบว่า ประวัติเมตาลีและส่วนประกอบต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ลักษณะท่าทางและการวางมือในการบรรเลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) การเล่นทำนองเพลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) บทเพลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และความพึงพอใจต่อคลิปประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

คำสำคัญ: เมตาลี เครื่องดนตรี กะเหรี่ยงโปว์

ABSTRACT

This research, The Creation of Metale Textbook, the instrument of Pwo Karen, at Laivo Subdistrict, Sangklaburi District, Kanchanaburi Province, was based on a primary research of the Ethnomusicology. The purposes of this research were 1) to study the context of the Pwo Karen society 2) to create the Metale textbook for the instruction in the forms of documents, videos and internet and 3) to trial, evaluate, develop and improve the effective of the Metale textbook.

The research results revealed that 1) Metale is the string instrument of Pwo Karen at Laivo Sub-district. It is assumed that Metale was developed from Mandolin. The music and song were presented through the singers' own styles and became the important instrument which was popularly played in the different important Karen ceremony. Nowadays, the inheritance is hardly found because of the difficulty of the chanting and performing. Also, the inconvenience of song composers, whose main job were farmers, was the other problem 2) The creation of Metale textbook was brainstormed by the cooperation of the research team, song composers and language specialists in order to build the musical knowledge in the local wisdom model. The song composition was suitably remade for the beginners. Also, the teaching materials, such as documents, videos and audio clips were used for the learners to understand clearer 3) The efficiency of Metale textbook was 81.50/92.50 and 4) The textbooks of 11 learners were used to analyze. The survey results were overall at high level. Taking each aspect into consideration, it was found that the Metale history and the different components ($\bar{X} = 4.22$), the postures and hand gestures ($\bar{X} = 4.30$), playing melody ($\bar{X} = 4.32$), the song ($\bar{X} = 4.15$), and the satisfactory of video and audio clips ($\bar{X} = 3.86$) were suitably at a high level.

Keywords: metale, instrument, pwo Karen

บทนำ

ดนตรีและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่นในประเทศไทยมีความแตกต่างกันมีเอกลักษณ์เฉพาะในแบบของตนเอง ดนตรีในแต่ละท้องถิ่นก็ใช้วัสดุในการสร้างเครื่องดนตรีและวิธีการบรรเลงที่แตกต่างกันไป ดนตรีมีบทบาทในสังคมนั้น ๆ ทั้งด้านการแสดงออกด้านความเชื่อ ด้านความบันเทิง การแสดงออกด้านความรักของหนุ่มสาว ดนตรีในประเทศไทยที่ถูกบรรจุอยู่ในแบบเรียนของเด็กนักเรียนนั้นจะพบว่าในแต่ละเฉพาะดนตรีไทยภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน แต่ความจริงแล้วดนตรีชนเผ่าที่อาศัยอยู่แถบชายแดนไทย-พม่าก็มีความสำคัญ และสะท้อนวัฒนธรรมความเชื่อต่าง ๆ ทั้งเป็นการแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สอดคล้องกับวิถีของชุมชนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ดนตรีกะเหรี่ยงจึงเป็นที่น่าสนใจและควรแก่การเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น

ชาวเผ่ากะเหรี่ยงที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยสามารถแบ่งย่อยได้เป็น 4 เผ่าด้วยกัน คือ

1. กะเหรี่ยงสะกอ (skaw karen) หรือที่เรียกว่า กะหล่าง
2. กะเหรี่ยงโปว์ (pwo karen) หรือที่เรียกว่า ปุโหว่ หรือ โป่ว ทางจังหวัดแม่ฮ่องสอนเรียกยางเยียน
3. กะเหรี่ยงบะเว (bghwe karen) บางคนเรียก กะเหรี่ยงคอยาว, ยาง หรือ คะยา (kaya)
4. กะเหรี่ยงตองตู (taung tsu karen) หรือที่เรียกว่าตองตู

ชาวเผ่ากะเหรี่ยงทั้ง 4 เผ่า อาศัยอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของไทย ทั้งทางภาคเหนือและภาคตะวันตกแม้จะมีวัฒนธรรม ความเชื่อ การดำรงชีวิต

ที่คล้ายกัน แต่ในเรื่องของดนตรีนั้นก็มีความแตกต่างกันอยู่มากพอสมควร

วีระวัจน์ ธีรประสาธน์ ได้กล่าวคำนิยมในหนังสือของ ปิ่นแก้ว เหลืองอร่ามศรี (Laungaramsee, 1996) ภูมิปัญญาวิเศษวิทยาชนพื้นเมือง: ศึกษากรณีชุมชนกะเหรี่ยงในป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ว่า

“กะเหรี่ยงเชื้อสาย โปว์ หรือ โพล่ง ต่างกับกะเหรี่ยงทางภาคเหนือ ซึ่งเป็นเชื้อสาย สะกอ ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวรมีชุมชนกะเหรี่ยงรวม 11 หมู่บ้านในเขตตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี 6 หมู่บ้าน คือ บ้านกองม่องทะ บ้านสะเนฟอง (เมืองสังขะบุรีเก่า) บ้านเกาะสะเดิง บ้านทีไรป่า บ้านจะแก และบ้านไล่โว่-สาละวะ”

เมตาลีเป็นเครื่องดนตรีประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชาวกะเหรี่ยงโปว์ มีการบรรเลงเมตาลีในโอกาสสำคัญมากมาย เช่น ประเพณีทำบุญข้าวใหม่ ประเพณีฟาดข้าว และการละเล่นต่าง ๆ ในปัจจุบันเมตาลีเริ่มลดบทบาทลงในกลุ่มวัยรุ่นเนื่องจากมีเครื่องดนตรีตะวันตกอย่างอื่นเข้ามาเรียกความสนใจอย่างเช่นกีตาร์ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น จากงานวิจัยของ วิเศษฐ์ สูดไ (Suddai, 2012) พบสาเหตุที่ขาดผู้สืบทอดมีหลายประการ ดังนี้

(1) ความยากในการร้อง และบรรเลงเมตาลี เนื่องมาจากการฝึกเมตาลีนั้นเป็นการเรียนแบบมุขปาฐะซึ่งต้องอาศัยการจดจำจากครูผู้สอนผู้ที่ฝึกเล่นต้องมีความจำที่ดีและมีความอดทนทำให้วัยรุ่นในปัจจุบันไม่ค่อยนิยมเพราะใช้เวลาในการฝึกฝน

(2) สภาวะทางเศรษฐกิจ เมื่อสภาวะทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ผู้คนต้องใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งด้านอาหารและสาธารณูปโภคต่างๆ ซึ่งการเล่นเมตาลีหรือเล่นดนตรีในตำบลไลโว่นี้ยังไม่เป็นอาชีพแต่อย่างใด ดังนั้นครูเพลงส่วนใหญ่แล้วมีอาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา ทำให้บางครั้งไม่มีเวลาในการถ่ายทอดเนื่องจากต้องทำงานมากขึ้น

(3) การเปลี่ยนแปลงทางสังคมสมัยใหม่ เนื่องจากในปัจจุบันเทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลมากขึ้นในชุมชน มีการติดต่อสื่อสารกับคนภายนอกมากขึ้นจึงทำให้ได้รับเอาวัฒนธรรมภายนอกเพิ่มขึ้น วัยรุ่นในชุมชนหันไปให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่โดยหลงลืมวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน

ด้วยเหตุและปัจจัยดังกล่าว ทำให้วัยรุ่นหนุ่มสาวในชุมชนขาดความสนใจในเครื่องดนตรีแบบฉบับของตนเอง และหันไปสนใจเครื่องดนตรีตามแบบฉบับของคนเมือง จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา การสร้างแบบเรียนสำเร็จรูปสำหรับเมตาลีเครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงปอร์ สำหรับใช้เป็นแบบเรียนของชุมชนเพื่อเป็นการปลูกฝังเยาวชนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาให้เกิดการ ชื่นชอบ และเรียนรู้ดนตรีพื้นถิ่น และยังสามารถใช้เป็นแบบเรียนสำหรับบุคคลที่สนใจทั่วไป อนึ่งการศึกษาข้อมูลในเรื่องนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจและต้องการค้นคว้าดนตรีกะเหรี่ยง นอกจากจะได้ข้อมูลใหม่แล้วยังเป็นการเผยแพร่และอนุรักษ์ภูมิปัญญาของกะเหรี่ยงปอร์สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบททางสังคมของชุมชนกะเหรี่ยงปอร์

2. เพื่อสร้างแบบเรียนเมตาลีที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนในรูปแบบตำราเรียน วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต

3. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเมตาลีในรูปแบบตำราเรียน วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต

4. เพื่อทดลองใช้ ประเมินผล พัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพของแบบเรียนสำเร็จรูปสำหรับเมตาลี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตประชากรหรือกลุ่มเป้าหมาย

1) ชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยงปอร์ ตำบลไลโว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

2) พัฒนากลุ่มชุมชนตำบลไลโว่ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) นักดนตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี

4) นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป

ขอบเขตเนื้อหา

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบเรียนสำเร็จรูป หนังสือ และตำราทางดนตรี

2) ศึกษากระบวนการสร้างแบบเรียนสำเร็จรูป จากการมีส่วนร่วมของนักดนตรี และครูเพลงชาวกะเหรี่ยง โดยผ่านการทดลองใช้และการหาประสิทธิภาพของแบบเรียน

3) ออกแบบต้นแบบ แบบเรียน 3 ชั้น ได้แก่ (1) ตำราแบบเรียนเมตาลีและบทเพลง (2) วิดีโอการหัดเล่นเมตาลี (3) คลิปออนไลน์บนยูทูป

ขอบเขตระยะเวลาวิจัย

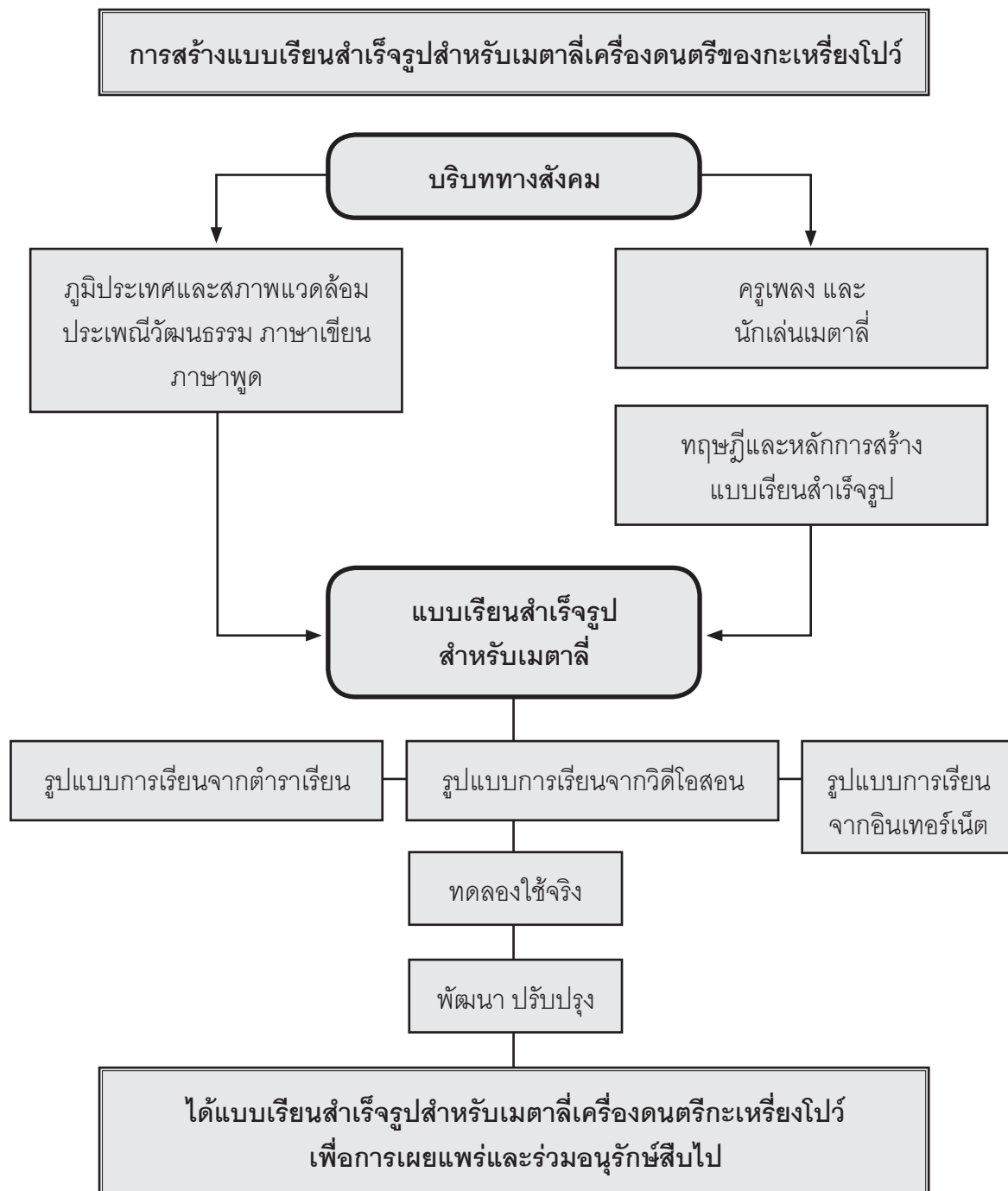
ระยะเวลา 1 ปี

สมมติฐานของการวิจัย

วิดีโอ และอินเทอร์เน็ต มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์

แบบเรียนเมตาลีในรูปแบบของตำราเรียน มาตรฐาน 80/80

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบเรียนเมตาลีเครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี คณะผู้วิจัยศึกษาข้อมูลโดยแบ่งเป็นการเก็บข้อมูลด้านเนื้อหาจากเอกสารหนังสือ ตำรา สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากคนในชุมชน โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล เตรียมหัวข้อที่จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยรวบรวมและศึกษาค้นคว้าจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ รวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์ตรงของวิทยากรและบุคคลในชุมชน รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากครูเพลง ศิลปินในชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิ จัดการประชุมระหว่างนักเล่นเมตาลีและผู้สนใจทั่วไป เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล และทำความเข้าใจร่วมกันเพื่อเสนอแนวความคิดในการสร้างแบบเรียนเมตาลี ที่แจ่มชัดวัตถุประสงค์การวิจัย และประโยชน์ของการสร้างแบบเรียนเมตาลีแก่คนในชุมชน ผู้เข้าประชุมร่วมกันเสนอแนวคิดและวิธีการสร้างแบบเรียนเมตาลี โดยเน้นแนวความคิดและภูมิปัญญาของชาวบ้านเพื่อให้แบบเรียนสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความรู้ดั้งเดิมของคนในชุมชน เป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์เฉพาะของดนตรีกะเหรี่ยง สรุปแนวความคิดที่ได้ทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียงประวัติความเป็นมาของเมตาลี จากการสัมภาษณ์และจากหลักฐานต่าง ๆ ที่พบจัดเรียงเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของเมตาลี รวบรวมบทเพลงเมตา

ลีที่ได้จากการบันทึกเป็นโน้ตเพลง เรียบเรียงแบบฝึกหัด และบทเรียนต่าง ๆ ประยุกต์บทเพลงเมตาลีสำหรับบรรเลงด้วยกีตาร์วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจความคิดเห็นและแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเทียบกับเกณฑ์นำมาหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยให้ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อ

3. การสร้างแบบเรียนเมตาลี แบ่งเป็น 4 ขั้นตอนคือ ขั้นวางแผน ขั้นการผลิต ขั้นการทดลองต้นฉบับ ขั้นวัดผล และประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียน

ผลการวิจัย

1. ขั้นวางแผน

ประชุมกลุ่มระดมความคิด มีการประชุมวางแผนกับคณะผู้วิจัย จากนั้นมีการจัดประชุมกับนักเล่นเมตาลีและครูเพลงชาวกะเหรี่ยง เพื่อชี้แจงเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยและประโยชน์ของการสร้างแบบเรียนเมตาลีแก่คนในชุมชน ผู้เข้าประชุมร่วมกันเสนอแนวคิดและวิธีการสร้างแบบเรียนเมตาลี โดยเน้นแนวความคิดและภูมิปัญญาของชาวบ้านเพื่อให้แบบเรียนสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความรู้ดั้งเดิมของคนในชุมชน เป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์เฉพาะของดนตรีกะเหรี่ยง สรุปแนวความคิดที่ได้ทั้งหมด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีดนตรีกะเหรี่ยง

จากการประชุมกลุ่มย่อยโดยมีครูเพลงผู้เชี่ยวชาญเรื่องภาษากะเหรี่ยง ปราชญ์ชาวบ้าน และทีมงานวิจัย มีการเสนอรูปแบบของการบันทึกโน้ตดนตรีกะเหรี่ยง 3 รูปแบบด้วยกัน คือ

- 1) บันทึกลงโน้ตดนตรีด้วยระบบเดียวกับดนตรีสากล ไทย (ดังตัวอย่างที่ 2) และ 3) คิดค้นวิธีบันทึก (ดังตัวอย่างที่ 1) 2) บันทึกลงโน้ตด้วยระบบดนตรี โน้ตกะเหรี่ยงแบบใหม่

ตัวอย่างที่ 1 บันทึกโน้ตด้วยระบบสากล

ด ร ม ฟ ช ล ท ดั

ตัวอย่างที่ 2 บันทึกโน้ตด้วยระบบดนตรีไทย

จากนั้นมีการทดลองและนำมาใช้โดยเริ่มจากการให้ครูเพลงทำความเข้าใจกับโน้ตดนตรีสากล ผลปรากฏว่ายากต่อการทำความเข้าใจของครูเพลง เนื่องจากครูเพลงต้องเรียนรู้ระบบโน้ตดนตรีสากลใหม่ทั้งหมด จึงทดลองบันทึกโน้ตดนตรีไทย ผลปรากฏว่าครูเพลงเรียนรู้ได้เร็วกว่า จากนั้น

ทีมงานวิจัย และครูเพลงได้ทดลองสร้างระบบการบันทึกแบบใหม่โดยใกล้เคียงกับการบันทึกโน้ตดนตรีไทย โดยใช้ตัวเลขอาราบิกแทนเสียงโน้ตแบบ ด ร ม ฟ ช ล ท ของดนตรีไทย และให้ออกเสียงร้องโน้ตต่าง ๆ เป็น ชื่อตัวเลขในภาษากะเหรี่ยง ดังตัวอย่าง 3

1	2	3	4	5	6	7
เล่อ	นี่	เต้อ	หลี่	เย	กู่	น้อย
โด	เร	มี	ฟา	ซอล	ลา	ที

ตัวอย่างที่ 3 บันทึกโน้ตแบบกะเหรี่ยงและเปรียบเทียบ

หลักและวิธีการปฏิบัติเมตาลี

หลักวิธีในการเล่นเมตาลีแต่เดิมไม่มีระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นแบบแผน ครูเพลงแต่ละท่านต่างก็มีเทคนิคและวิธีการบรรเลงต่างกันไป ดัง

นั้นในการออกแบบวิธีปฏิบัติจึงยึดรูปแบบเดิมที่คล้ายกัน เช่น การตีตบแนวทำนองเบสด้วยนิ้วโป้ง และการตีตบแนวทำนองด้วยนิ้วชี้

ลำดับขั้นตอนของการฝึก

เนื่องจากแต่เดิมการฝึกเมตาลีไม่มีลำดับขั้นตอน กล่าวคือเมื่อเริ่มฝึกในครั้งแรกก็เริ่มต้นเริ่มเล่นเพลง ซึ่งบางเพลงมีความซับซ้อนมาก เนื่องจากต้องเล่นทั้งแนวทำนองเบส และแนวทำนอง

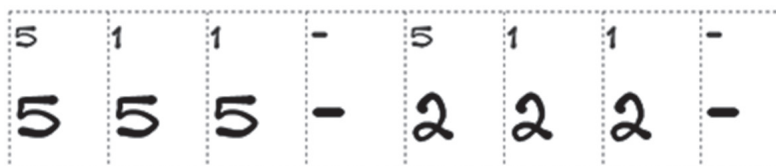
หลักไปพร้อม ๆ กัน โดยที่ทั้งสองแนวทำนองมีจังหวะที่แตกต่างกันจึงเป็นปัญหากับผู้ฝึกใหม่อยู่มาก ดังนั้นการสร้างบทฝึกเมตาลีจึงคำนึงถึงการเริ่มเล่นจากบทฝึกง่าย ๆ เช่นการเล่นเพียงแค่นวทำนองเบสให้คล่องเสียก่อน ดังตัวอย่างที่ 4

ตัวอย่างที่ 4 การบันทึกโน้ตแบบตัวเลข

จากนั้นจึงเริ่มเล่นแนวทำนอง โดยเริ่มเล่นจากสายเปิด (ไม่กดสาย) โดยให้เล่นในจังหวะ

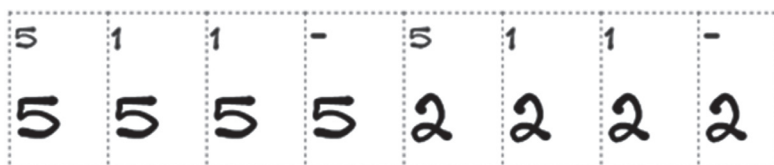
เดียวกับแนวทำนองเบส เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมนิ้วในจังหวะเดียวกันเสียก่อน ตัวอย่างที่ 5

ตัวอย่างที่ 5 การฝึกเล่นแนวทำนองสายเปิด

เมื่อผู้ฝึกสามารถควบคุมนิ้วมือขวาได้ดีพอสมควรแล้ว จึงเริ่มเล่นแนวทำนองเบส และแนว

ทำนองหลักในจังหวะที่แตกต่างกัน ดังตัวอย่างที่ 6

ตัวอย่างที่ 6 การฝึกเล่นแนวทำนองเบส และแนวทำนองหลักในจังหวะที่แตกต่างกัน

บทเพลงและบทฝึกเมตาลี

เมื่อเริ่มฝึกการติดได้ดีพอสมควรจึงเริ่ม
เรียนรู้บทเพลง โดยบทเพลงที่ใช้ฝึกนั้นได้มีการ

ประพันธ์ขึ้นใหม่เพื่อให้เหมาะสมตามระดับความ
ยาก-ง่าย ดังตัวอย่างที่ 7

5	1	1	-	5	1	1	-
6	5	1*	-	6	5	6	-
5	1	1	-	5	1	1	-
6	5	1*	-	6	5	6	-

ตัวอย่างที่ 7 การฝึกเล่นแนวทำนองหลักบนสายหนึ่งเพียงสายเดียว

ศึกษาหลักสูตรอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบ
และนำข้อดีของหลักสูตรอื่นมาปรับประยุกต์ให้
เหมาะสม กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่จะนำ
มาจัดทำบทเรียน ดังนี้

(1) สามารถอธิบายประวัติวิวัฒนาการ
ของเมตาลีได้

(2) สามารถเรียกชื่อส่วนประกอบต่างๆ
ของเมตาลีได้อย่างถูกต้อง

(3) สามารถตั้งสายได้อย่างถูกต้อง

(4) สามารถนั่งหรือยืนในท่าที่เหมาะสม
ได้

(5) สามารถวางมือขวาเพื่อติดสาย
และเล่นทำนองสายเปิดได้

(6) สามารถเล่นทำนองเพลงสายหนึ่ง
และสายสองได้

(7) สามารถเล่นแนวทำนองเบสและ
แนวทำนองหลักได้

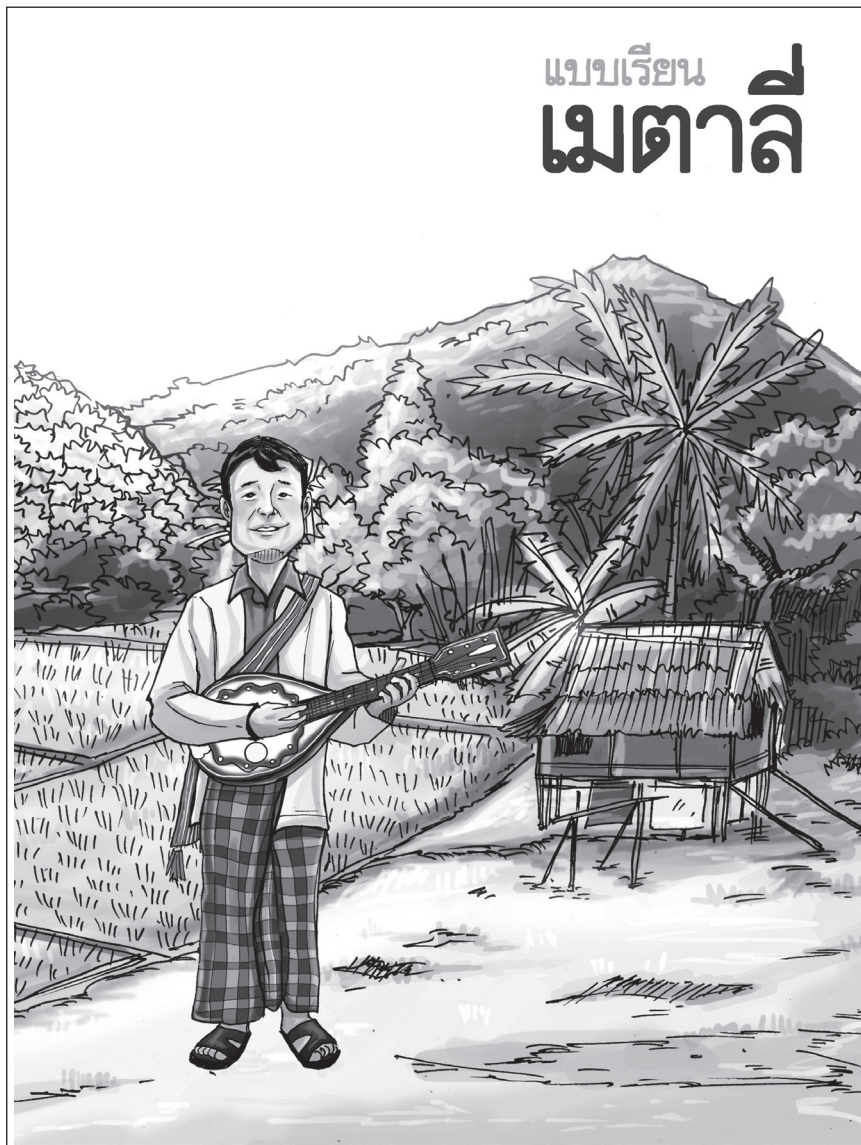
(8) สามารถเล่นแนวทำนองหลักบน
สายหนึ่ง สายสอง และสายสามได้

(9) สามารถเล่นแนวทำนองเบสควบคู่
ไปกับทำนองหลักได้

2. ขั้นตอนการผลิต

1) สร้างแบบเรียนรูปแบบตำราเรียน
(ดังภาพที่ 1) โดยมีองค์ประกอบในแต่ละบทดังนี้

- วัตถุประสงค์ของแบบเรียน
- บทฝึกต่างๆ
- บทเพลง
- คำศัพท์ท้ายบท
- กิจกรรมและคำถามท้ายบท

ภาพที่ 1 ปกหน้าแบบเรียนเมตาลี

2) สร้างแบบเรียนในรูปแบบคลิปวิดีโอ ประกอบแบบเรียนเมื่อจัดทำตำราเรียนแล้ว จึงบันทึกคลิปวิดีโอสาธิตการเล่นตามบทฝึกในตำราเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของเสียง ดังนั้นการจะเรียนรู้ดนตรีโดยอาศัยเพียงแค่นั่งสืออาจจะยังไม่พอ

คลิปวิดีโอบันทึกมีการบันทึกทุกบทฝึกและบทเพลง นอกจากนั้นจึงเปิดช่องทางให้ผู้เรียนได้ฝึกเล่นไปพร้อม ๆ กับคลิปได้อีกด้วยโดยคลิปสาธิตการเล่นเมตาลีจะจัดทำเผยแพร่สองรูปแบบด้วยกันคือเป็นคลิปวิดีโอ (VDO) และอัปโหลดในช่องยูทูบ (youtube) ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 คลิปแบบเรียนเมตาลีในช่องยูทูบ

3. ขั้นการทดลองใช้

นำแบบเรียนสำเร็จรูปต้นฉบับไปทดลองกับกลุ่มทดลอง โดยนำแบบเรียนสำเร็จรูปไปทดลองกับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในรายวิชากีตาร์ไฟฟ้าชั้นปีที่ 2 และ 3 โดยกำหนดระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อดูการปรับใช้เทคนิควิธีการของกีตาร์กับเมตาลี และทักษะการเล่นบทเพลง จากนั้นนำข้อแนะนำและข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข

4. ขั้นวัดผลและประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียน

1) ประเมินการบรรเลงเมตาลี

หลังจากทดลองใช้แบบเรียนกับกลุ่มผู้เรียนได้บันทึกการแสดงเมตาลี เพื่อให้ครูเพลง

ได้พิจารณาและประเมินการแสดง โดยมีเกณฑ์การประเมินดังนี้

- (1) ความถูกต้องของเสียงและทำนองเพลง
- (2) ความต่อเนื่องของการบรรเลง
- (3) ความชัดเจนของแนวทำนองเบส
- (4) ความชัดเจนของแนวทำนองหลัก
- (5) ความไพเราะ น่าฟัง

ผลการประเมินการแสดงเมตาลี

จากการทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาเอกกีตาร์ไฟฟ้าชั้นปีที่ 2 และ 3 กำหนดระยะเวลา 1 สัปดาห์ จากนักศึกษาจำนวน 11 คน ผลปรากฏว่า นักศึกษาทั้ง 11 คน สามารถเล่นได้ถูกต้อง

ทั้งจังหวะและทำนองภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีจำนวน 2 คน สามารถฝึกฝนและบรรเลงได้ดีในเวลา 1 ชั่วโมง

2) ประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียน

ประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียนเมตาดีประกอบการศึกษาการสร้างคู่มือเมตาดีสำหรับฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการประเมินความเหมาะสมของเนื้อหา การอธิบายวิธีการฝึก และความน่าสนใจของแบบเรียน โดยเป็นงานวิจัยคุณภาพจากการใช้แบบสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้แบบเรียน

ตอนที่ 2 ข้อมูลจากแบบสำรวจความคิดเห็นต่อแบบเรียนเมตาดี

ตอนที่ 3 ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการใช้แบบเรียน

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ประวัติเมตาดีและส่วนประกอบต่างๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) ลักษณะท่าทางและการวางมือในการบรรเลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) การเล่นทำนองเพลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) บทเพลงมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และความพึงพอใจต่อคลิปประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$)

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยพบว่า วิธีชีวิตชาวกระเหรี่ยงโปว์ในพื้นที่ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี โดยทั่วไป

ยังมีประเพณีและวัฒนธรรมของชาวกระเหรี่ยงโปว์ดั้งเดิมหลงเหลืออยู่ แต่ประเพณีและวัฒนธรรมส่วนมากเริ่มเลือนหายไป เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและการขาดผู้สืบทอด เช่น การใช้ภาษากระเหรี่ยงโปว์และภาษาไทยควบคู่กัน การแต่งกายที่รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมการแต่งกายภายนอกผสมผสานเข้ากับการแต่งกายแบบดั้งเดิม และการขาดผู้สืบทอดการเล่นดนตรีเมตาดีซึ่งวัฒนธรรมเหล่านั้นเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยและความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพมาศ ศรีตะลหฤทัย (Seetalaharutai, 2007) ที่ศึกษาสภาพและบทบาททางวัฒนธรรมชาวเผ่ากระเหรี่ยง หมู่บ้านปะน้อยปู ตำบลแม่สุสุ อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก พบว่าประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้นแม้จะยังพอมิให้พบเห็นอยู่บ้างแต่ก็ไม่บ่อยครั้งนัก เนื่องจากสภาวะในปัจจุบันทำให้ประเพณีดั้งเดิมมีการเปลี่ยนแปลงและตัดทอนพิธีกรรมให้เล็กลง ดนตรีซึ่งเป็นส่วนประกอบหนึ่งก็ถูกตัดทอนหายไปด้วย นอกจากนี้การสืบทอดดนตรีเป็นลักษณะแบบปากเปล่าไม่ได้มีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และหนุ่มสาวในปัจจุบันก็ขาดความสนใจในดนตรีกระเหรี่ยง ผสมกับเทคโนโลยีและความเจริญของสังคมเมืองเข้ามาแทนที่จึงทำให้การสืบทอดดนตรีลดน้อยลง

เมตาดีในพื้นที่ตำบลไล่โว่นั้นพบว่า น่าจะเป็นเครื่องดนตรีที่พัฒนามาจากเครื่องดนตรีแมนโดลิน จากการนำเข้ามาของชาวกระเหรี่ยงประเทศพม่าและสืบทอดต่อกันมา เมตาดีที่พบในตำบลไล่โว่มี 2 ลักษณะคือแบบโปร่งและแบบอะคูมิเนี่ยม ระบบเสียงของเมตาดีมีความคล้ายคลึงกับระบบเสียงดนตรีตะวันตก คือมีระยะห่างแบบครึ่งเสียง

(semitone) มีทั้งสิ้น 12 เสียง จากการวิเคราะห์บทเพลง พบว่าบันไดเสียงที่ใช้ก็มีความคล้ายคลึงกับระบบบันไดเสียงดนตรีตะวันตก คือ มีบันไดเสียงเมเจอร์ และฟรีเจียนโหมด เป็นต้น

ในการสร้างแบบเรียนเมตาลีมีขึ้นขั้นตอนดังนี้

ขั้นวางแผน โดยคณะวิจัยร่วมกับครูเพลงเมตาลีระดมความคิด และหาแนวทางในการสร้างแบบเรียนเมตาลีโดยยึดหลักการแบบภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนได้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของตนเอง

ขั้นการผลิต คณะวิจัยกับครูเพลงร่วมกันประพันธ์เพลงขึ้นมาใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับระดับขั้นตอนในการฝึกฝนจากง่ายไปหายาก มีการออกแบบการบันทึกโน้ตดนตรีกะเหรี่ยงโดยเป็นการผสมผสานการบันทึกโน้ตแบบตัวเลขแต่ให้ออกเสียงร้องเป็นเลขของกะเหรี่ยง และมีการถ่ายทำคลิปประกอบแบบเรียนเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

ขั้นการทดลองใช้แบบเรียน ได้นำมาทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาดนตรีตะวันตก เครื่องมือเอกกีตาร์ไฟฟ้าจำนวน 11 คน โดยให้เวลาในการเรียนรู้จากแบบเรียนคนละ 1 สัปดาห์ จากนั้นจึงมาแสดงหน้าชั้นเรียนเพื่อให้คณะวิจัยประเมินผลการแสดง ผลปรากฏว่านักศึกษามีความสามารถบรรเลงเมตาลีได้ถูกต้องทั้ง 11 คน และมีจำนวน 2 คนที่สามารถฝึกฝนและบรรเลงได้ดีภายในระยะเวลาเพียง 1 ชั่วโมง จากนั้นให้นักศึกษาทำแบบสำรวจความคิดเห็นเพื่อหาประสิทธิภาพของแบบเรียน

ขั้นการหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเมตาลีในรูปแบบตำราเรียนวิดีโอ และอินเทอร์เนต

การหาประสิทธิภาพของแบบเรียนเมตาลี มีค่าเท่ากับ 81.50/92.50 มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์และสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ 80/80

ขั้นการประเมินประสิทธิภาพของแบบเรียนผลการหาประสิทธิภาพและการทดลองใช้แบบเรียนเมตาลี พบว่า มีผู้ตอบแบบสำรวจให้ระดับความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประวัติเมตาลีและส่วนประกอบต่าง ๆ $\bar{X} = 4.22$ ลักษณะท่าทางและการวางมือในการบรรเลง $\bar{X} = 4.30$ การเล่นทำนองเพลง $\bar{X} = 4.32$ บทเพลง $\bar{X} = 4.15$ ความพึงพอใจต่อคลิปประกอบ $\bar{X} = 3.86$ ซึ่งจะเห็นว่าทุกประเด็นมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากแทบทั้งสิ้น ยกเว้นประเด็นย่อยโดยเฉพาะที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความคิดเห็นระดับมากที่สุด คือแบบเรียนมีภาพประกอบช่วยให้สื่อความหมายได้ชัดเจน $\bar{X} = 4.64$ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดสิ่งที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบเป็นขั้นในแบบเรียน เช่น การมีภาพประกอบสามารถสื่อให้ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ได้ในหลายระดับตั้งแต่ระดับง่ายไปหายาก แม้แต่การเห็นรูปภาพครั้งแรกจากรูปแบบรูปเล่มที่สวยงามและก็น่าดึงดูดใจของบทเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (Kammanee, 2012) ที่ได้กล่าวถึงเทคนิควิธีการใช้บทเรียนโปรแกรมในการเรียนรู้ด้วยตัวเองว่าวิธีสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมคือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จด้วยตนเอง ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากบทเรียนปกติ กล่าวคือ เป็นบทเรียนที่นำเสนอสาระที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้มาแตกเป็นหน่วยย่อย เพื่อให้ง่ายต่อผู้เรียน

ในการเรียนรู้ และนำเสนอแก่ผู้เรียนในลักษณะที่ทำให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองทันที ว่าถูกหรือผิด ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากขึ้นตามความสามารถ และสามารถตรวจสอบผลการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการสร้างแบบเรียนเมตาลีเครื่องดนตรีของกะเหรี่ยงโปว์ ตำบลไลโว่ อำเภอสังखะบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยเกิดองค์ความรู้ใหม่และได้รับรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของวัฒนธรรมประเพณีของชาวกะเหรี่ยงโปว์ โดยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มีการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณีของกะเหรี่ยงโปว์ในตำบลไลโว่ ซึ่งการศึกษาในครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาดนตรี และวัฒนธรรมประเพณีของกะเหรี่ยงเชื้อสายอื่นๆ ต่อไป

2. การวิจัยในครั้งนี้ได้ทำการรวบรวมข้อมูลและศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับเมตาลี และนำมาพัฒนาสร้างแบบเรียนสำเร็จรูปซึ่งจะช่วยให้เครื่องดนตรีชนิดนี้ได้รับการสืบทอดมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้จะต้องมีการสนับสนุนเรื่องการเผยแพร่ การจัดพิมพ์ และการประชาสัมพันธ์ต่อไป

3. คณะผู้วิจัยยังมีความคิดเห็นว่า หากมีการจัดการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนในพื้นที่ตำบลไลโว่ เช่น โรงเรียนระดับประถมศึกษา ก็สามารถทำให้ผู้เรียนศึกษาและทำความเข้าใจในการเล่นเมตาลีได้รวดเร็วและง่ายกว่าการเรียนรู้จากครูเพลงซึ่งปัจจุบันทำได้ยาก อันจะส่งผลให้การสืบทอดการเล่นเมตาลีขยายวงกว้างมากขึ้น อีกทั้งจำนวนเมตาลีอาจเพิ่มขึ้นซึ่งถือเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ได้อีกทางหนึ่ง

4. ควรมีการศึกษาวิจัยดนตรีพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนไว้ให้ครบถ้วน ทั้งบทเพลงต่างๆ การบรรเลงดนตรี รวมถึงการศึกษาและสร้างแบบเรียนของดนตรีพื้นถิ่นนั้น เพื่อการอนุรักษ์สืบทอดต่อไป เช่น การศึกษาและสร้างแบบเรียนสำหรับนาเดย์ของชนเผ่ากะเหรี่ยง การศึกษาและสร้างแบบเรียนสำหรับวงชะพูชะอู เป็นต้น

5. ควรมีการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมโดยมีการนำข้อมูลที่ได้นั้นมาทำการพัฒนาหรือขยายกรอบแนวคิดเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน เช่น งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์การประพันธ์เพลงสำหรับวงชะพูชะอูเพื่อเล่นในวงออเคสตรา งานวิจัยเชิงสร้างสรรค์การเรียบเรียงบทเพลงของเมตาลีสำหรับเล่นกับกีตาร์ เป็นต้น

REFERENCES

- Kammanee, T. (2012). **14 Teaching methods for professional teachers**. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. (in Thai)
- Launga-ramsee, P. (1996). **The ecological wisdom of native people: the case study of Karen in Thungyai Naresuan Wildlife**. Nonthaburi : World Equilibrium. (in Thai)
- Seetalaharutai, . (2007). **The condition and the roles of Panoipu Karen Tribe Culture at Mae u-su subdistrict, Thasongyang district, Tak province**. (Master's thesis in Ethnomusicology). Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Suddai, W. (2012). **A study of Metale, the instrument of Pwo Karen at Laivo sub-district, Sangklaburi district, Kanchanaburi province**. (Master's thesis in Ethnomusicology). Graduate School, Srinakharinwirot University. (in Thai)